

لذت یادگیری به سبک من

طراحی آموزشی مبتنی بر چهار دنیای یادگیری (قسمت اول)

لیلا سلیقه‌دار

دکترای برنامه‌ریزی آموزشی

همه‌ی آموزگاران با اصل تفاوت‌های فردی آشنا هستند. تنها یک سال معلم بودن کفایت می‌کند تا باور کنیم تفاوت دانش‌آموزان در زمینه‌های گوناگون، به‌ویژه مسیر یادگیری، انکارنشده‌ی است. در اصول ناظر بر برنامه‌های درسی و تربیتی برنامه‌ی درسی ملی نیز «توجه به تفاوت‌ها» آمده است. در این اصل اشاره شده است برنامه‌های درسی و تربیتی باید ضمن تأکید بر ویژگی‌های مشترک، به تفاوت‌های ناشی از محیط زندگی (شهری، روستایی، عشایری، فرهنگی و جغرافیایی)، جنسیتی و فردی دانش‌آموزان (استعدادها، توانایی‌ها، نیازها و علاقه‌ها) توجه کنند و از انعطاف لازم برخوردار باشند. این مقوله ریشه‌ی طولایی در تعلیم و تربیت دارد و صاحب‌نظران و روان‌شناسان بسیاری زمینه‌های تفاوت افراد به‌مثابه‌ی یادگیرنده را مورد مطالعه قرار داده‌اند. از جمله محصول این بررسی‌ها سبک‌های یادگیری است.

کلیدواژه: یادگیری، سبک یادگیری

راه من، سبک من

افراد همان‌گونه که تفاوت‌های فردی زیادی دارند، شیوه‌های یادگیری متنوعی نیز دارند. قدرت توانمندی و ترجیحات آن‌ها در روشی قرار دارد که آن‌ها اطلاعات را جذب و پردازش می‌کنند. برخی تمایل دارند بر حقایق، محاسبات ریاضی و اطلاعات مستند تمرکز کنند، برخی دیگر به الگوهای ریاضی و نظریه‌ای علاقه دارند. برخی به‌طور قوی به شکل‌های دیداری اطلاعات همانند تصویر نمودار و نقشه تمایل دارند و برخی به شکل‌های کلامی و نوشتاری اطلاعات علاقه نشان می‌دهند. برخی نیز به‌طور فعال از طریق کنش با دیگران مطالب را یاد می‌گیرند. در کلاس‌های درس، گروهی از دانش‌آموزان پشتکار خوبی دارند و می‌توانند از حداکثر توان خود در مطالعه و یادگیری استفاده‌ی لازم را ببرند، در صورتی‌که عده‌ای هم این پشتکار را ندارند و مرتب باید به آن‌ها گوشزد کرد چگونه، کجا، چه وقت و تا چه مقدار درس بخوانند. برخی از دانش‌آموزان برای رسیدن به اهداف خود به تقویت و تشویق احتیاج ندارند و در واقع خودانگیزه هستند، در صورتی‌که بعضی دیگر حتماً باید از طرف دیگران تأیید و تشویق شوند تا موفق‌تر عمل کنند.

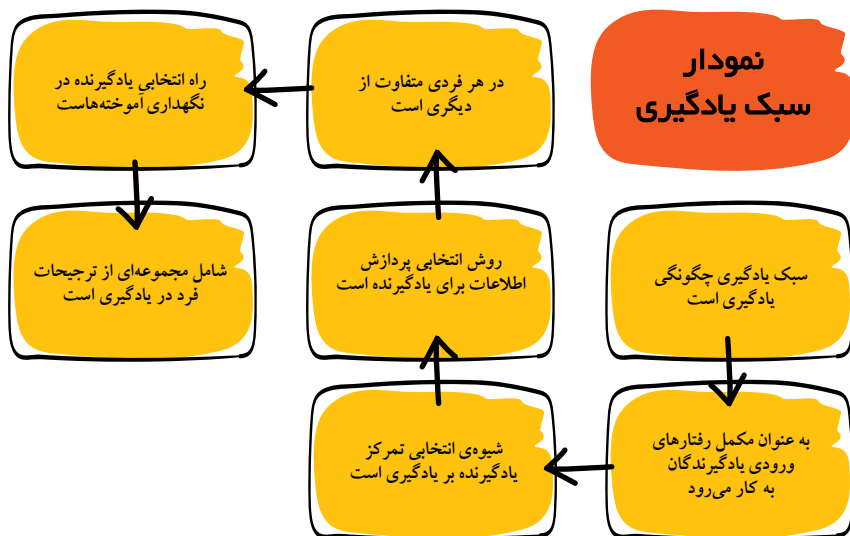
آموزگاران و سبک یادگیری

کلید اصلی درگیر کردن و ادامه‌ی شرکت فعال دانش‌آموزان در فرایندهای یادگیری و فراگیری هر چه بیشتر مطالب توسط آن‌ها، در فهم ترجیحات و سبک یادگیری هر یک از آن‌ها قرار دارد که می‌تواند عملکرد آن‌ها را تحت تأثیر مثبت یا منفی قرار دهد. در این میان مسئولیت اصلی معلم این است که زمینه‌ی مشارکت همه‌ی دانش‌آموزان را در فرایند یاددهی - یادگیری فراهم کند و موجب بهره‌مندی و لذت بردن از یادگیری برای آن‌ها شود. به همین دلیل، درک ترجیح و سبک یادگیری دانش‌آموزان و توجه به آن در طراحی آموزشی بسیار اهمیت دارد تا به عملکرد مثبت و سازنده‌ی یادگیری دانش‌آموزان منجر شود. شناسایی سبک یادگیری دانش‌آموزان و توجه به انواع سبک‌های یادگیری می‌تواند در انتخاب مواد آموزشی مناسب و طراحی فرصت‌ها و موقعیت‌های یادگیری مؤثر کمک کند. برای این منظور لازم است آموزگاران سبک

در راه یادگیری

یادگیری غالباً فرایندی سودمند تعریف می‌شود که یادگیرنده در آن به‌صورت فعالانه، با نزدیک شدن به اطلاعات، مرتبط کردن آن‌ها با دانش قبلی خود و کنترل و هدایت فرایند یادگیری خود عمل می‌کند. اما توانایی بالقوه‌ی افراد برای یادگیری متفاوت است. انسان‌ها در موقعیت یکسان به‌طور متفاوت یاد می‌گیرند. شاید مهم‌ترین دلیل آن تفاوت سبک‌های یادگیری آنان باشد. این سبک‌ها تعیین می‌کنند در برخورد با هر موقعیت، فرد چه مدت، به چه چیز و به چه میزان توجه کند.

سبک‌های یادگیری را می‌توان
توجه‌کننده‌ی بسیاری از تفاوت‌های
فردی در کلاس درس دانست.
به سخن دیگر، یکی از متغیرهایی
که بر میزان یادگیری افراد تأثیر
بسزایی دارد و در عین حال ارتباط
آن با هوش کم است، سبک
یادگیری شناختی است

با آوردن یک نمای کلی از مدل وارک در انتهای این مطلب، از شما دعوت می‌کنیم، در شماره‌ی بعد این مدل را مطالعه فرمایید.

شیوه‌های یادگیری در مدل وارک

ادامه دارد...

هرکسی می‌تواند درس‌ها را یاد بگیرد، اما هر کس شیوه‌ی خاص خود را دارد.

هنگامی که شیوه‌های یادگیری متفاوت یادگیرندگان مورد توجه قرار می‌گیرد، انگیزه‌ی یادگیری آنان افزایش می‌یابد.

با استفاده از نیروی حواس و ادراکات گوناگون، محتوای آموزشی به بهترین نحو یاد گرفته می‌شود.

یادگیری خود را نیز بشناسند، زیرا با این کار می‌توانند از یادگیرنده بودن خود همچنان لذت ببرند و نیز در طراحی آموزشی، به ایجاد تنوع در شیوه‌ها و فعالیت‌ها توجه کنند. سبک یادگیری معلم معمولاً وجه غالب فعالیت‌ها در طراحی آموزشی است و هوشیاری نسبت به آن می‌تواند زمینه‌های متنوع‌تری از فعالیت‌ها و شیوه‌های یادگیری در کلاس درس را، فارغ از پرداختن صرف به سبک یادگیری شخصی معلم، ایجاد کند.

دسته‌بندی‌ها

با این توافق در تعریف سبک یادگیری که راه‌های ترجیحی افراد برای دریافت و پردازش اطلاعات را در برمی‌گیرد، با شناسایی سبک یادگیری به راحتی می‌توانیم خوان یادگیری همراه با موفقیت را در کلاس‌های درس بر پا کنیم. سبک‌های یادگیری را به شیوه‌های گوناگونی دسته‌بندی و معرفی کرده‌اند. یکی از این مدل‌ها «وارک» است^۱.

سبک‌های یادگیری شامل باورها، اعتقادات، رجحان‌ها و رفتارهایی هستند که افراد به کار می‌برند تا در یک موقعیت معین به یادگیری خود کمک کنند. اما تمام سبک‌ها الزاماً کمک‌کننده نخواهند بود. حتی ممکن است در برخورد با موقعیت اخلال ایجاد کنند.